

طراحی مدلی فرایندی برای توسعه شرکت‌های تعاونی تولیدی ایران (مورد مطالعه: وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی)

جلال الفتی^۱، حسن رنگریز^{۲*}، کیومرث احمدی^۳، بیژن رضایی^۴

چکیده

هدف اصلی این پژوهش طراحی مدلی فرایندی برای توسعه شرکت‌های تعاونی تولیدی ایران است. پژوهش حاضر از نظر هدف توسعه‌ای- کاربردی و از لحاظ ماهیت جزء پژوهش‌های کیفی است. خبرگان با روش نمونه‌گیری هدفمند و گلوله برفی شناسایی شدند که با توجه به کفایت داده‌ها ۲۶ نفر مصاحبه شد. از این تعداد ۸ نفر از مشارکت‌کنندگان جزء خط‌مشی‌گذاران و مدیران بخش تعاونی در وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، ۱۳ نفر مدیران تعاونی‌ها و ۵ نفر جزء اساتید دانشگاه و پژوهشگران با تخصص مدیریت تعاونی و کارآفرینی است. روش تجزیه و تحلیل داده‌ها، نظریه داده‌بنیاد مبتنی بر رویکرد نظام مند بود و داده‌ها از طریق مصاحبه عمیق گردآوری شدند. نتایج تحلیل مصاحبه‌ها نشان داد: پیشرفت، دانش، مشارکت‌پذیری، توانایی فردی، کار تیمی، قانونمندی، توانمندی و کارایی به عنوان شرایط علی؛ فرهنگ تعاون، استراتژی، توانمندی، نیازسنجی، ثبات اقتصادی، فراهم نمودن بستر لازم برای تولیدات و صادرات به عنوان پدیده اصلی؛ حمایت نهادهای دولتی، بالابردن توان علمی و بروز بودن دانش و فناوری شرکت‌ها، تقویت زیرساخت‌ها و کار تیمی به عنوان شرایط زمینه‌ای یا بستر؛ مشوق‌های دولتی، افزایش آگاهی اعضا، افزایش کارایی تعاونی‌ها و برنامه‌ریزی به عنوان راهبرد (کنش و واکنش)؛ تدوین قوانین مناسب برای تعاونی‌ها، ریسک سرمایه‌گذاری، ثبات اقتصادی و سیاسی نهادهای قانون‌گذار به عنوان شرایط مداخله‌گر؛ و بنیان جامعه، استقلال مالی، توانمندی، هم‌افزایی، انضباط فردی، سرمایه اجتماعی، کاهش ریسک، بهره‌وری و افزایش آن، قدرت چانه‌زنی سیاسی، توسعه پایدار و رضایتمندی به عنوان پیامدهای مدل طراحی شده شناسایی شدند. از محدودیت‌های این پژوهش شایان توجه است که سوالات مصاحبه به صورت نگرش‌سنجی است، بنابراین امکان کنترل تمامی این متغیرها از سوی پژوهشگر میسر نیست.

کلیدواژه: توسعه، تعاونی تولیدی، فرایند، طراحی، مدل

مقدمه

تعاون به معنای تشریک مساعی و همکاری در جهت ارضای نیازهای مشترک انسان‌ها، یکی از مهمترین کنش‌های متقابل پیوسته محسوب می‌شود. اگرچه تعاون سابقه‌ای به بلندای زندگی بشر دارد، اما به مفهوم امروزی آن به حوادث و اندیشه‌های قرن ۱۹ میلادی بر می‌گردد که به دنبال پاسخ به شرایط بحرانی و غیر عادلانه ناشی از ظهور نظام سرمایه‌داری در کشورهای غربی بوجود آمده بود. در پاسخ به این بی‌عدالتی‌ها بود که پیشگامان نهضت تعاون، الگوی مبتنی بر اصول و ارزش‌های اخلاقی را برای غلبه بر فقر، بیکاری و بی‌عدالتی‌های ناشی از نظام مبتنی بر اقتصاد رقابتی ارائه نمودند. به دلیل انسانی بودن روش و منش به کار رفته در این نهضت، اکثر کشورهای جهان با دارا بودن ساختارهای سیاسی، اقتصادی و سطح توسعه‌یافتگی متفاوت، اصول مطرح شده در این الگو را به مثابه الگویی جهان‌شمول در دستور کار برنامه‌های توسعه خود قرار دادند. امروزه این امیدواری وجود دارد که تعاونی‌ها بتوانند در راستای تحقق اهداف هزاره به خصوص در زمینه توسعه اشتغال، فقر زدایی و گسترش عدالت اجتماعی و همچنین در زمینه از بین بردن مشکلات ناشی از عوارض گذار از اقتصاد متمرکز به سمت اقتصاد رقابتی و تعدیل ساختاری،

^۱ دانشجوی دکتری مدیریت دولتی گرایش منابع انسانی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد سنندج، سنندج، ایران.

^۲ دانشیار گروه مدیریت منابع انسانی و کسب و کار، دانشکده مدیریت، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران.

E-mail: rangriz@khu.ac.ir

* نویسنده مسئول

^۳ استادیار گروه مدیریت دولتی، دانشگاه آزاد اسلامی، سنندج، ایران.

^۴ استادیار گروه مدیریت و کارآفرینی، دانشکده مدیریت، دانشگاه رازی، کرمانشاه، ایران.

کمک‌های مؤثر و کارآمدی ارائه کنند. اکثر صاحب نظران، نهضت تعاونی را دارای وظیفه و مأموریتی می‌دانند مبتنی بر دو عنصر اجتماعی و اقتصادی (توسلی ۱۳۸۲).

با توجه به بررسی‌های به عمل آمده توسط وزارت تعاون، در سال‌های اخیر بدلیل افزایش شدت رقابت، عدم اجرای صحیح قانون بخش تعاونی و همچنین مشکلات اقتصادی، درصد قابل توجهی از تعاونی‌های تولیدی فعال در کشور دچار رکود شده و بعضاً تا مرز انحلال نیز پیش رفته‌اند. در حال حاضر، این معضل به عنوان یک هشدار و زنگ خطر جدی مطرح می‌باشد. در همین راستا، جلسات، گردهمایی‌ها، اتاق فکرهای متعدد و تلاش‌های زیادی با هدف دستیابی به راه‌حل‌های برون رفت از این معضل در کشور برگزار شده که خروجی اغلب آنها، به طراحی و بکارگیری مدل‌های توسعه تعاونی‌های تولیدی ختم شده است. اما با این وجود، تاکنون مدلی جامع و فراگیر در حوزه توسعه تعاونی‌های تولیدی در کشور ارائه نشده است که بتواند در مسیر تعیین اهداف و طراحی استراتژی‌ها، به عنوان یک فانوس و هدایت‌گر به مدیران تصمیم‌ساز و تصمیم‌گیر در حوزه تعاون کشور کمک نماید. از این رو، پژوهش حاضر بر آن است تا با طراحی یک پژوهش علمی و نظام‌مند، به پرسش اصلی زیر پاسخ دهد: «مدل فرایندی توسعه شرکت‌های تعاونی تولیدی ایران به چه نحو می‌باشد؟».

مبانی نظری و پیشینه پژوهش

شرکت‌های تعاونی در یک اقتصاد مردم سالار، هم هدف هستند و هم وسیله، هدف از این جهت که رشد و توسعه را در سطح زندگی مردم متبلور می‌کنند و وسیله از این منظر، که از طریق آنها می‌توان به دستاوردهای زیادی از جمله: امنیت و رفاه، توزیع عادلانه درآمد و ثروت، کاهش فقر و بیکاری و ... دست یافت و هر چه این نهضت با کلیت نظام اقتصادی عجین تر باشد و با زیربخش‌های اقتصادی پیوند سیستمی داشته باشد موفق تر عمل می‌کند، زیرا در بازتوزیع منافع حاصل از رشد بخش اقتصادی، ایجاد اشتغال پویا و مولد، پایین آوردن ریسک سرمایه‌گذاری، کاهش هزینه‌های دولتی در تولید و ... مؤثر و کارآمد هستند (دفتر تعاونی‌های تولیدی وزارت تعاون، ۱۳۹۶). تحولات اوایل هزاره سوم میلادی در عرصه اقتصاد، فرهنگ و روابط اجتماعی موجب شده است که تعاونی‌ها در عصر حاضر با شرایط جدیدی روبرو شوند زیرا آهنگ رشد تغییرات، از رشد چشم‌گیری برخوردار است. این تغییرات در پاسخ به نیازهای روزافزون جوامع بشری است. نیازهای جوامع بشری با توجه به جدید بودن و تنوع آنها به سرعت در حال تغییر و تحول‌اند و کشورها برای همگام شدن با این تغییر و تحولات باید شرایطی فراهم کنند تا افراد روحیه کار جمعی در قالب تعاونی‌ها بدست آورند. در کشورهای صنعتی، دولت از طریق طراحی چارچوب‌هایی برای توسعه تعاونی‌ها در ابعاد مختلف اقتصادی، اجتماعی و سیاسی گام‌های مؤثری برداشته است. اما کشورهای در حال توسعه در این راه با موانعی چون ناکارآمدی قوانین موجود، عدم شفافیت سیاست‌گذاری‌ها، فقدان شرایط استاندارد محیطی و افزایش غیرطبیعی تعاونی‌ها به لحاظ کمی مواجهند (پیشرفت و توسعه تعاونیها، ۱۳۹۳).

اگرچه استفاده بهینه و توانمندسازی بخش‌های اقتصادی هدف اصلی است، لیکن در این میان با توجه به اهمیت بخش تعاون در اقتصاد ایران، از دیدگاه مبانی نظری و قابلیت‌های بالقوه این بخش، عوامل مؤثر و راه‌های فعال‌سازی این ظرفیت بیش از پیش اهمیت یافته است. تعاون جزء لاینفک اصل ۴۴ قانون اساسی است. مطابق با این تعریف، اقتصاد کشور باید بر این اصل نیز اتکا یابد. تجربه جهانی در اجرای برنامه‌های توسعه اقتصادی بر لزوم مشارکت مردم در اقتصاد تأکید دارد، به طوری که با جهانی شدن اقتصاد، نقش مشارکت مردم در تعیین سرنوشت خود بیش از گذشته نمود پیدا می‌کند. بر این اساس و نظر به اینکه تعاونی یک سازمان است، توانمندسازی و توسعه تعاونی‌های تولیدی می‌تواند به ارتقاء کیفیت تولیدات آن منجر شود. در عصر حاضر، تعاون یک اهرم مناسب برای توسعه اقتصادی است که می‌تواند همگام با سیاست‌های دولت در بهبود شرایط کار، زندگی، تولید، ارتقاء سطح درآمد و بهبود وضعیت اجتماعی مردم مؤثر باشد. دقیقاً بر همین اساس است که سازمان‌های بین‌المللی مطمئن‌ترین و مناسب‌ترین روش فقرزدایی و توسعه جوامع مختلف را در توسعه و ترویج نهضت تعاون می‌بینند (ایمان دوست بافنده، ۱۳۸۴: ۳۴).

تأسیس و فعال نمودن تعاونی‌ها و توسعه فعالیت‌های کارآفرینانه در آن با توجه به توزیع نامتعادل درآمد حاصل از رشد اقتصادی کشور راه‌حل مناسبی برای توسعه فعالیت‌های کارآفرینی و تحقق عدالت اجتماعی است (جعفرزاده و همکاران، ۱۳۸۳). تعاونی‌ها علاوه بر ایجاد اشتغال، زمینه مناسبی برای شکل‌گیری مشارکت‌های مردمی و گسترش خلاقیت و نوآوری به منظور تحقق عدالت اقتصادی و اجتماعی می‌باشند. به این دلیل تعاونی‌ها برای ایجاد و تأمین شرایط و امکانات کار برای همه به منظور رسیدن به اشتغال کامل، قرار دادن وسایل کار در اختیار افرادی که قادر به کار هستند ولی ابزار و وسایل کار ندارند، پیشگیری از تمرکز و تداوم ثروت در دست افراد و گروه‌های خاص برای تحقق عدالت اجتماعی، جلوگیری از کارفرمای مطلق شدن دولت، قرار گرفتن مدیریت و سرمایه و منافع حاصل در اختیار نیروی کار و تشویق و بهره‌برداری مستقیم حاصل کار، پیشگیری از انحصار، احتکار، تورم و اضرار به غیر و... می‌توانند مثمرتر باشند (چراغعلی، ۱۳۸۳).

گروهی از کارشناسان حمایت‌های مستقیم و غیرمستقیم دولت را عامل مهمی در موفقیت بخش تعاونی در کشورهای درحال توسعه می‌دانند (لاکو همکاران، ۲۰۰۳). برخی معتقدند که برای ارتقاء توانمندی، دولت باید کمبود نقدینگی و سرمایه کارآفرینی در بخش تعاونی را مورد توجه قرار دهد و به نحو مقتضی این مشکل را حل کند. بسیاری از کارشناسان بر لزوم اجرای برنامه‌های آموزشی و مشاوره‌ای دولت برای قابلیت‌آفرینی در میان کارآفرینان بخش تعاونی و هدایت آنان در مسیر کارآفرینی تأکید به عمل آورده‌اند. ولی گروهی از کارشناسان معتقدند که حمایت‌های مستقیم دولت به صورت کمک‌های مالی به صورت وام‌های کم بهره و بلندمدت، برای توسعه کارآفرینی در کارآفرینی بخش تعاونی ضروری است (هیسریج و همکاران، ۲۰۰۲). برخی نیز معتقدند که نقش دولت برای توسعه تعاونی‌ها به حمایت‌های مالی محدود نمی‌شود و اجرای همزمان سیاست‌های مناسب آموزشی و فرهنگی، اصلاح و تسهیل قوانین مرتبط با کسب و کار، برای پرورش و حضور نیروهای کارآفرین ضروری است (شین، ۲۰۰۰). مطالعات تجربی نشان می‌دهد، که وام‌های دولتی با بهره‌ارزان قیمت یا سبب شکل‌گیری تعاونی‌های صوری می‌گردد که عملاً وجود خارجی ندارند، و یا به تأسیس تعاونی‌های ضعیفی منجر می‌شوند که عموماً قادر به ادامه کار نیستند. بررسی سیاست کارآفرینی در کشورهای گوناگون نیز نشان می‌دهد که استراتژی‌های توسعه کارآفرینی در تعاونی‌ها در این کشورها بیشتر بر خدمات مشاوره‌ای، فناوری، حمایت‌های اطلاعاتی، پیوندهای درون‌بخشی، ظرفیت‌سازی علمی، وام و اعتبارات و آموزش قرار دارد (ملیتو، ۱۳۸۰). از نظر کورنوال و پرمن (۱۹۹۰)، ویژگی‌هایی که قادر بوده مانع از تدوین یک استراتژی کارآفرین در تعاونی گردد به سه دسته عوامل محیطی، عوامل داخلی تعاونی و عواملی که هم در نتیجه محیط خارجی و هم ساختاری و فرایندهای سازمانی هستند، می‌باشد. برخی از صاحب‌نظران این عوامل را در کمبود رقابت، وجود مراجعین مختلف، مسئولیت‌پذیری عمومی و اهداف تعاونی می‌دانند. از سوی دیگر تعاونی‌ها نسبت به سازمان‌های انتفاعی امکان کمتری برای حضور در بازار دارند. این امر و عدم رقابت در بازار باعث عدم تمایل آنها به کاهش هزینه‌ها، فعالیت اثربخش و اجرای مؤثر طرح‌ها می‌گردد. براساس سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی بخش تعاون می‌بایست به سهمی معادل ۲۵ درصد از اقتصاد ملی تا پایان سال ۱۳۹۴ دست می‌یافت، شواهد نشان می‌دهد که سهم این بخش اختلاف قابل توجهی با هدف تعیین‌شده دارد (حدود ۵ الی ۶ درصد). علت این مسئله ریشه در ضعف‌های ساختاری و نیز محقق نشدن مزایا و مشوق‌های قانونی مندرج در قانون بخش تعاونی، سند توسعه تعاون و ابلاغیه مقام معظم رهبری داشته است و لزوم توجه سریع مسئولان امر را می‌طلبد (کهن‌هوش‌نژاد و عبدی، ۱۳۹۵).

صاحب‌نظران و جامعه‌شناسان معتقدند در شرایط کنونی که از سویی «شعار دولت کوچکتر برای آینده بهتر» به طور جدی مطرح است، باید به دو دلیل به تقویت بخش تعاون توجه بیشتری کرد: اول اینکه در نظام تعاونی نظارت قوی مردمی اعمال می‌شود و هرم قدرت در آن از پایین به بالا و در نتیجه مسئولیت و هزینه‌های نظارتی دولت کمتر است و نظارت، مفهومی دقیق‌تر و گسترده‌تر می‌یابد. دوم اینکه برای بخش خصوصی رقیبی جدید یافت می‌شود که می‌تواند به نوبه خود در افزایش کیفیت تولید و

کارایی بیشتر این بخش نقش مهمی داشته باشد. با این همه، در طول سالهای گذشته، تعاونیها نتوانسته اند به نقش مؤثر خود عمل کنند و جایگاه واقعی خود را در اقتصاد ایران پیدا نمایند (کوهی، ۱۳۸۵).

پیشینه تجربی پژوهش

در خصوص بررسی عوامل مؤثر بر فعالیت تعاونیها، مطالعات انجام گرفته داخلی و خارجی به فراخور پیشینه تجربی و نظری، هر یک جنبه هایی از ابعاد رفتاری، سازمانی و ساختاری را مدنظر قرار داده اند که به اهم آنها اشاره می شود.

- خرات و بخشنده (۱۳۹۶)، مقاله ای را با عنوان "بررسی و شناسایی عوامل رقابت پذیر شدن تعاونیهای صنعتی (مورد مطالعه: تعاونیهای صنعتی اهواز)" به نشر رساندند. یافته های پژوهش حاکی از آن بود که متغیر توان خلاقیت و نوآوری نسبت به متغیر منابع ورودی بنگاه در رقابت پذیر شدن تعاونی های صنعتی اثرگذارتر است و متغیر موقعیت در بازار بر رقابت پذیر شدن آنها تأثیر معناداری ندارد.
- خرات و بخشنده (۱۳۹۶)، مقاله ای را با عنوان "بررسی تأثیر توان خلاقیت و نوآوری بر رقابت پذیر شدن تعاونیهای صنعتی (مورد مطالعه: تعاونی های صنعتی اهواز)" به رشته تحریر درآوردند که نتایج حاکی از آن بود توان تحقیق و توسعه، توان فناوری اطلاعات و مدیریت دانش به ترتیب بیشترین تأثیر را در رقابت پذیری تعاونیهای صنعتی شهرستان اهواز داشتند.
- اسمعیلی و همکاران (۱۳۹۵)، در مقاله خود با عنوان "ارزیابی عوامل مؤثر بر موفقیت تعاونیهای کشاورزی مرغداران استان قزوین" به این نتیجه رسیدند که بین عوامل مدیریتی، آموزشی و کلان با موفقیت تعاونی ها رابطه معناداری وجود دارد.
- دشتی (۱۳۹۵) به این نتیجه دست یافت که تعاونی ها نقش بسیار مهمی در توسعه اقتصادی دارند و با توجه به نقش اساسی اقتصاد روستاها در توسعه کشور، تعاون روستایی به عنوان یکی از ارکان مهم در توسعه اقتصادی بیان شد.
- کوهستانی و شهیدزاده (۱۳۹۵) در پژوهش خود نشان داد که مدیریت، استراتژی، اقتصاد، کیفیت و تکنولوژی می تواند بر عملکرد شرکت های تعاونی تأثیر گذار باشد.
- نصرالهی و همکاران (۱۳۹۴) در پژوهشی تحت عنوان «عوامل مؤثر بر عدم موفقیت تعاونی های چایکاران در استان گیلان» نشان دادند که مشکلات مرتبط با هفت عامل آموزشی، مشارکتی، حمایتی، توسعه ای، مدیریتی، مسئولیتی، و دولتی توانسته اند حدود ۷۱ درصد از عوامل موفقیت این تعاونیها را تبیین کنند.
- امانیان بیدختی و صادقی نیا (۱۳۹۴) شرایط و ضوابط دست و پاگیر اعطای تسهیلات بانکی را یکی از مشکلات تعاونیهای تولیدی ذکر کرده اند.
- حیدری و همکاران (۱۳۹۴) در تحقیقی به این نتیجه دست یافتند که مهمترین شاخصهای شناسایی شده مؤثر بر توسعه تعاونیها عبارتند: اشتغالزایی، سودآوری، سطح تحصیلات مدیران و اعضاء، تخصص مدیران و اعضاء، تداوم فعالیت تعاونی و میزان مشارکت و رضایت اعضاء.
- بالداکچینو و همکاران (۲۰۱۸) به این نتیجه دست یافتند که فقدان آموزش و آگاهی، اصلی ترین موانع توسعه شرکت های تعاونی در کشور مالت هستند.

- نوراشکین^۵ (۲۰۱۸) نشان داد که توسعه و گسترش تعاونیها می تواند به عنوان یک ابزار مهم به بسیاری از افراد که به نوعی با چنین شرکت هایی در ارتباط هستند (سهام دار، کارمند، مشتری و ...) کمک نموده و از این طریق، توسعه پایدار جوامع را رقم زند.
- نگویان هنگ^۶ (۲۰۱۷) نشان داد که نیروی کار، سرمایه کسب و کار، وابستگی به شرکتهای ورودی و مصرف محصولات بر کارایی فعالیتهای تجاری تعاونیهای کشاورزی تأثیر می گذارند.
- رونکو و ناتالیا^۷ (۲۰۱۴) در بررسی ساختار ساختار سرمایه و تصمیمات مالی تعاونیهای کشاورزی اسپانیا بیان نمودند که بین متغیرهای کلان اقتصادی و تصمیم گیریهای مالی ارتباط معنی دار وجود دارد و بودجه بندی با توجه به شرایط اقتصادی و نوع شرکت متفاوت است.
- ژانگ و هوآنگ^۸ (۲۰۱۴) به این نتیجه دست یافت که تعاونیهای سنتی با ریسک رقابت بسیار شدید و ریسک منابع انسانی مواجهه مواجه و شرکتهای تعاونی مدرن با ریسکهای تصمیم گیری و ریسکهای رفتاری مواجه می باشند.
- نخوما^۹ (۲۰۱۱) در تحقیقی در زمینه توسعه و موفقیت تعاونیها به این نتیجه رسید که مهارتهای مدیریتی و ظرفیت تجاری، محیط بازار، انگیزه ها، نقش حکومت، تعهد اعضاء و مشارکت از عوامل تأثیر گذار بر توسعه تعاونیها می باشد.
- گارنوسکا^۹ و همکاران (۲۰۱۱) عوامل مؤثر بر موفقیت تعاونیهای کشاورزی در چین را ثبات قوانین، رهبری متعهدانه، حمایت مالی و فنی دولت، میزان مشارکت، درک و آگاهی اعضاء و حمایت آنها از سوی سازمانهای مردم نهاد دانسته اند.

روش شناسی پژوهش

پژوهش حاضر از نظر هدف توسعه ای- کاربردی و از لحاظ ماهیت جزء پژوهش های کیفی است. خبرگان با روش نمونه گیری هدفمند و گلوله برفی شناسایی شدند که با توجه به کفایت داده ها ۲۶ نفر مصاحبه شد که از این تعداد ۸ نفر از مشارکت کنندگان جزء خط مشی گذاران و مدیران بخش تعاونی در وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، ۱۳ نفر مدیران تعاونیها و ۵ نفر جزء اساتید دانشگاه و پژوهشگران با تخصص مدیریت تعاونی و کارآفرینی است. روش تجزیه و تحلیل داده ها، نظریه داده بنیاد مبتنی بر رویکرد نظام مند بود و داده ها از طریق مصاحبه عمیق گردآوری شدند. در پژوهش حاضر، از روش توافقی درون موضوعی (پایایی بین دو کدگذار) برای محاسبه پایایی تحلیل و کدگذاری مصاحبه ها، استفاده شد. برای محاسبه پایایی مصاحبه با روش توافق درون موضوعی دو کدگذار (ارزیاب)، از یک دانشجوی مقطع دکتری مدیریت درخواست شد تا به عنوان همکار پژوهش (کدگذار) در پژوهش مشارکت کند. در این ارتباط، آموزش ها و تکنیک های لازم جهت کدگذاری مصاحبه ها به ایشان انتقال داده شد. سپس محقق به همراه این همکار پژوهش، تعداد سه مصاحبه را کدگذاری کرده و درصد توافق بین کدگذاران که به عنوان سومین شاخص اعتبارسنجی تحلیل به کار می رود با استفاده از فرمول زیر محاسبه شد:

$$\text{درصد توافق درون موضوعی} = \frac{\text{تعداد توافقات}}{\text{تعداد کل کدها}} \times 100\%$$

نتایج حاصل از این کدگذاریها در جدول ۱ آمده است:

جدول ۱: محاسبه پایایی بین دو کدگذار

ردیف	تعداد کل کدها	تعداد توافقات	تعداد عدم توافقات	پایایی بین دو کدگذار (درصد)
------	---------------	---------------	-------------------	-----------------------------

^۱- Norashikin

^۶Nguyen Hong

^۲- Zhang and Huang

^۸Nkhoma

^۹Garnevska

۱	۸۲	۳۷	۱۳	٪۹۰
۲	۷۱	۲۸	۱۱	٪۷۹
۳	۵۵	۲۳	۱۵	٪۸۴
کل	۲۰۸	۸۸	۳۹	٪۸۵

مشاهده می‌شود تعداد کل کدها که توسط محقق و همکار تحقیق به ثبت رسیده است برابر ۲۰۸، تعداد کل توافقات بین این کدها ۸۸ و تعداد کل عدم توافقات بین این کدها برابر ۳۹ است. پایایی بین کدگذاران برای مصاحبه‌های انجام گرفته در این تحقیق با استفاده از فرمول ذکر شده برابر ۸۵ درصد است. با توجه به اینکه میزان پایایی بیشتر از ۶۰ درصد است (Kvale, 1996. P 237) قابلیت اعتماد کدگذاری‌ها مورد تأیید است و می‌توان ادعا کرد که میزان پایایی تحلیل مصاحبه کنونی مناسب است.

در این پژوهش، برای تجزیه و تحلیل داده‌های به دست آمده از مصاحبه‌ها از روش کدگذاری و مقوله بندی داده‌ها مبتنی بر نظریه داده بنیاد استفاده شد. این روش به عنوان روش تحلیل تطبیقی مداوم با تجزیه و تحلیل همزمان داده‌ها شناخته شده است. داده‌های جدید همزمان با تمام داده‌های دیگر مقایسه شدند تا محوریت مطلوب در بین تمام داده‌ها آشکار نمود. کدگذاری مصاحبه‌ها به موازات انجام مصاحبه‌ها صورت گرفت، به این معنی که پس از انجام هر مصاحبه داده‌های آن مصاحبه مورد کدگذاری قرار گرفت تا از طریق کدگذاری داده‌ها در دسته‌بندی و تفسیر آنها صورت پذیرد. با کدگذاری چند مصاحبه نخست، پژوهشگر چارچوب اولیه را ایجاد کرد و با انجام مصاحبه‌های بعدی، با استفاده از کدهای جدید بدست آمده، چارچوب ذهنی را توسعه داد. این فرایند تا زمانی ادامه یافت که اشباع نظری حاصل شد و مصاحبه‌ها به پایان رسید. طبقه‌بندی داده‌ها با اطلاق کدهای جداگانه و مرور مکرر و ادغام کدهای مشابه انجام گرفت تا کدهای اصلی تولید شوند. مراحل کدگذاری انجام گرفته در پژوهش حاضر عبارتند از: کدگذاری باز، محوری و کدگذاری انتخابی.

یافته‌های پژوهش

در این بخش از پژوهش، کلیه کدهای نهایی حاصل از مصاحبه‌ها در جدول شماره ۲ ارائه داده است.

جدول ۲: کدهای نهایی و مقولات حاصل از مصاحبه‌ها

مقوله‌ها	کدهای نهایی
انگیزه‌های اقتصادی و اجتماعی	شرایط اقتصادی و اجتماعی
	عدالت اقتصادی
تأمین سرمایه از طریق افزایش تعداد اعضا	تقویت سرمایه تعاونی و مهارت افزایی
سطح دانش و مهارت افراد	نظام آموزش جامع و اثر بخش و توجه به آموزش و تحقیق
	توجه به مهارت گرایی
تخصص	مشارکت پذیری و تخصص گرایی
	داشتن پشت کار و علاقه به کارجمعی
تجربه	تقویت پذیرش افکار دیگران
	استفاده از فارغ التحصیلان دانشگاه
سطح تحصیلات	تقویت نظام آموزش و استفاده از فرصت های آموزشی
	استراتژی آموزش
عشق و علاقه به کار تولیدی و پشت کار	رعایت نظم سازمانی و انضباط اداری
	استمرار در کار
حس مشارکت جویی	داشتن صداقت و روحیه مشارکت پذیری

	مشارکت پذیری
خلاقیت افراد	تقویت ایمان و اعتقاد به کار جمعی
	داشتن انگیزه لازم و ابتکار عمل
صداقت داشتن، روحیه همکاری و اعتماد به نفس	تقویت سرمایه اجتماعی و سازمانی
	تعامل گروهی
باور و اعتقاد عقلی و قلبی	نظام تصمیم‌گیری مشارکتی
	باورها و اعتقادات
اعتماد بین گروهی	تقویت پذیرش افکار دیگران
	اعتماد به نفس
تصمیم‌گیری مشارکتی	رعایت اصول تعاونی
استفاده از پتانسیل‌های فکری و مالی افراد دیگر	ظرفیت سازی
	سرمایه فکری
پایبند بودن به اصول تعاونی	تقویت دانش و مهارت اعضا
	قانونمند بودن
احترام به رای همدیگر	تقویت نظم و انضباط سازمانی
	تعلق سازمانی
تخصص‌های تکمیل کننده	نظام اطلاع رسانی منظم و دقیق
	رشد و نیاز به تخصص‌های جدید
شفافیت عملکرد شرکت تعاونی	شفافیت اطلاع رسانی
	تجاری سازی و ایجاد برند
ساختار سازمانی مناسب	رعایت نظم و انضباط و سلسله مراتب سازمانی
	تقویت ساختار سازمانی
پایبند بودن به تصمیمات اعضا و مجامع عمومی	شخصیت حقوقی مستقل
	ماهیت شرکت‌های تعاونی
پیدا کردن یک هویت حقوقی	تخصص‌گرایی مدیریت تعاونی
	شخصیت حقوقی افراد عضو شرکت تعاونی
استفاده از مدیران متخصص و با تجربه	استفاده از فرصت‌ها و امکانات سایر سازمانها
	حقوق مالیاتی و بیمه گمرکی
استفاده از تسهیلات و فرصت‌های پیشنهادی	تامین نیاز مالی مناسب
	تقویت زیر ساخت‌های اقتصادی
توجه به نیاز جامعه و تولید	بررسی رقبا و شرکاء
	ذخیره احتیاطی
توجه به کارایی و اثر بخشی و بهره‌وری	توجه به تحقیقات علمی
	حضور در نمایشگاهها
تدوین چارت سازمانی و سلسله مراتب اداری	توجه به نیاز جامعه
	رعایت اصل بهره‌وری
قانون مداری، نظم و انضباط کاری و شفافیت مالی	تولید بر اساس نیاز بازار
	تعامل سازمانی و ارتباط دانشگاه با تعاونی‌ها
ساختار سازمانی مطلوب و شکل‌گیری ارکان تعاونی بر اساس قانون	در نظر داشتن کارایی و اثر بخشی
	سیستم پاداش و تشویق
ترویج ارتقاء فرهنگ عمومی جامعه به کار تعاونی از	تقویت مدیریت مشارکتی

فرهنگ سازی	طریق رسانه‌ی ملی و منطقه‌ای
برگزاری مجامع عمومی تعاونیت یها در موعد مقرر	اصلاح قوانین و مقررات بخش تعاون
دسترسی به بازار ارز	
توجه به تخصص گرایی و تجربه مدیریتی	اختصاص یارانه
هدفمند کردن یارانه ها	
چارت سازمانی مناسب	ارتقا کیفیت محصولات تعاونی‌ها جهت کسب سهم
آموزش و آگاهی بخشی و توجه به کیفیت	بیشتری از بازار
رعایت قانون و مقررات	استفاده از تکنیک‌های جدید در امر تولید و استفاده از
تجهیزات و ماشین آلات مدرن	ماشین‌آلات مدرن و تکنولوژی جدید
بکارگیری تکنولوژی مدرن	
رعایت سلسله مراتب اداری و شفافیت مالی	استراتژی مناسب
بکارگیری استراتژی مناسب	
شفافیت عملکرد مدیران تعاونی	برنامه‌ریزی صحیح و علمی متولیان بخش تعاون
تعاونی های ملی	
نظم و انضباط سازمانی	دانش و آگاهی اعضاء، کیفیت تعاونی‌ها و توجه به کیفیت
تولید بر اساس سفارش مشتری	محصولات تولیدی
ساختار سازمانی مناسب	گسترش محصول و تنوع بازارها و کاهش ریسک برای
تعاونی های جدید و دانش بنیان	سرمایه گذاری، استفاده از نیروی متخصص در تعاونی‌ها
رعایت قانون تعاونی	توجه به تحقیقات مرتبط با حوزه فعالیت تعاونی‌ها
ایجاد سیاست های مناسب	
رعایت اصول و مبانی تعاون	آموزش مستمر مدیران تعاونی‌ها
توجه به امر آموزش	
ارتقاء فرهنگ عمومی جامعه به کار تعاونی از طریق رسانه‌ی ملی و منطقه‌ای	آموزش جامع در حوزه تخصصی و آموزش کارکنان
اصلاح قوانین بخش تعاون	ایجاد بازارهای داخلی و خارجی برای فروش کالاها
تخصیص یارانه برای کالاهای سرمایه ای	ایجاد بستر مناسب در شبکه توزیع
نظارت اتحادیه ها و کاهش بوروکراسی اداری	
توجه به کیفیت محصولات تعاونی‌ها	تحکیم ارتباط و تعامل بین تولید کننده و مصرف کننده
ایجاد شبکه های تولید	
اختصاص تسهیلات بانکی	ایجاد عوامل تحریک کننده و تشویق کننده تعاونی‌ها
دسترسی به تسهیلات کم بهره	
استفاده از تکنیک‌ها و تکنولوژی جدید	امکان سنجی و نیاز سنجی منطقه
واردات کالاهای سرمایه ای	
بکارگیری نیروهای با مهارت	انتخاب نوع فعالیت متناسب با شرایط محیطی
عدالت سازمانی در تعاونی	
بکارگیری استراتژی مناسب	برنامه ریزی صحیح و علمی از طرف متولیان تعاون
انگیزه کار تیمی و جمعی	پایداربودن بخشنامه‌ها و مقررات و مدیران بخش تعاون
ایجاد خوشه ها و زنجیره های تولید	
داشتن برنامه ریزی مناسب	پایدار بودن واردات مواد اولیه سرمایه‌ای برای تعاونی‌ها
سیاست های اقتصادی مطلوب	
به رسمیت شناختن حقوق تعاونی ها	رعایت حقوق تعاونی‌ها از طرف دولت بر اساس قانون

فراهم نمودن بستری لازم برای تولید و صادرات از طرف دولت و مشوق‌های اقتصادی	برنامه ریزی بلند مدت
افزایش قیمت محصولات متناسب با قیمت مواد اولیه	دانش و آگاهی از عملکرد تعاونی
آسیب شناسی در تعاونی‌ها به صورت مداوم	تکنولوژی مدرن و کیفیت محصول
	تنوع محصولات و گسترش محصولات
برنامه‌ریزی اساسی جهت افزایش سطح مهارت‌ها و دانش اعضاء و مدیران تعاونی‌ها	کاهش ریسک و ثبات بازار و عدم ریسک سرمایه‌گذاری
	مبانی فرهنگی
توسعه یافتگی اقتصاد منطقه در راستای پشتیبانی فنی و تخصصی مانند دسترسی به بازار و با کشورهای همسایه	تخصص‌گرایی و داشتن مهارت
	تشکیل تعاونی‌های ملی و شکل‌گیری زنجیره تولید
برنامه‌ریزی برای بحران‌های طبیعی	حوادث طبیعی و بحران‌های منطقه‌ی وجود زیر ساخت‌های اقتصادی
	پژوهش‌گرایی و تحقیقات علمی
تحریم	مراکز مشاوره و کارآفرینی
	تعاونی‌های بزرگ و ملی و توجه به تعاونی‌های شاخص
تنش‌ها و کُنش‌های محلی	استمرار آموزش
	عضو پذیری در تعاونی‌ها
ثبات مسائل اقتصادی و سیاسی جامعه و ثبات نرخ ارز	توجه به صادرات و توجه به خصوصی‌سازی
	توجه به امر آموزش
بازپرداخت تسهیلات اعطایی توسط دولت برای تعاونی‌های تولیدی	توجه به تکنولوژی‌های مدرن و جدید
	دسترسی به بازارهای بین‌المللی داخلی و خارجی
ضرورت طولانی‌کردن بازپرداخت اقساط	تسهیلات ارزان قیمت
	بهبود سیستم‌ها و کانال‌های توزیع
حمایت از فرهنگ کار و تولید در جامعه و تقویت تولید کنندگان از طرف دولت	رقابت پذیری سالم
	توجه به معافیت‌های مالیاتی
فراهم نمودن زمینه صادرات محصولات و واردات مواد اولیه و سرمایه‌ای	خصوصی‌سازی بنگاه‌های دولتی
	محرک‌ها و مشوق‌های مالی
اتخاذ سیاست‌های مناسب مالی	مهارت‌تورم و ثبات اقتصادی
	رقابت سالم و دسترسی به اطلاعات سایر بازارها
احیاء تعاونی‌های تولیدی که در سنوات گذشته به دلایل مختلف دچار رکود شده‌اند	سیستم نظارت کارآمد
	بازاریابی و نظارت بر نحوه قیمت‌گذاری
اختصاص ارز مورد نیاز برای تعاونی‌ها	تخصیص ارز یارانه‌ی
	رعایت اصول و اهداف تعاون
اختصاص بودجه‌های آموزشی متناسب با نیاز تعاونی‌ها	شناسایی ظرفیت منطقه
	مکان‌سنجی و شرایط محیطی
برقراری ارتباط دو سویه میان دولت و سرمایه‌گذاران	برنامه ریزی هدفمند
	ثبات بخشنامه‌ها و مقررات بخش تعاون
تسهیل شرایط سرمایه‌گذاری	طولانی‌کردن دوران بازده تسهیلات
	ثبات مدیریت دولتی در بخش تعاون
اصلاح آیین‌نامه‌های بانکی	ارتباط موثر بین دانشگاه‌ها و تعاونی‌ها
	تسهیل اعطای تسهیلات بانکی به تعاونی‌ها

	مشارکت پذیری و توجه به آموزش
ارتقاء کیفیت محصولات تولیدی تعاونی‌ها از طریق بکارگیری تجهیزات مدرن	پایدار بودن واردات مواد اولیه سرمایه‌ای
	تقویت زیر ساخت های اقتصادی
	عدم ریسک نوسانات بازار
اصلاح سیاست‌های مربوطه به حمایت از تولیدکنندگان	تشکیل تعاونی های واقعی
	توجه به مقوله آموزش
اصلاح قوانین مالیاتی و تأمین اجتماعی	استمرار مدیریتی
	ساختار سازمانی
افزایش توان رقابت در تعاونی‌ها	کمک‌های مادی، علمی و آموزشی
	بکارگیری دانش روز
بهبود فضای کسب‌وکار	حضور تعاونیها در نمایشگاهها
	سرمایه گذاری مولد و محدودیت واردات کالا
حمایت از سرمایه‌گذاری در بخش‌های تولیدی	توجه به امر تحقیقات و پژوهش های خاص
	اعمال مشوق صادرات
تأسیس شرکتهای تعاونی دانش بنیان در مسائل جدید	ارتقای فرهنگ کار و توجه به مهارت افزایی
	بهبود راندمان تولید
اعمال مشوق‌های صادراتی	اصلاح قوانین بخش تعاونی
	عدم وجود رانت اقتصادی
معافیت‌های مالیاتی و بیمه‌ای	توجه دولتمردان به تعاونیها
	عشق و علاقه به کار
اختصاص ارز یارانه‌ای برای تعاونی‌ها	مشوق های مادی و تخفیفات بیمه‌ی
	سهولت فضای کسب و کار
فراهم نمودن شرایط لازم برای سرمایه‌گذاران	بهره وری تعاونی‌ها
	ارتباط با مراکز تحقیقاتی و دانشگاهی
تسهیل ورود تکنولوژی و ماشین آلات مورد نیاز تعاونیها	فرهنگ کار جمعی
	منابع مالی و تسهیلات بانکی ارزان قیمت
راه اندازی مراکز مشاوره برای تقویت و اشاعه فرهنگ تعاون	توجه به توان در ترکیب اعضای تعاونی‌ها
	دسترسی به تکنولوژی روز و دسترسی به آمار و اطلاعات
استفاده از فارغ‌التحصیلان دانشگاهی در تعاونی‌ها	توجه به جوان گرایی
	توجه به امر صادرات و بازاریابی
دسترسی به اطلاعات سایر بازارها	شفاف بودن مقررات دولتی
	رفاه اجتماعی
شفافیت در اطلاعات باز	محرک ها و مشوق های مادی
	برخوردراری تعاونیها از حقوق قانونی آنها
قیمت گذاری محصولات متناسب با قیمت نهاده‌های تولیدی	عدم ریسک شرایط کشور
	فروش مستقیم از تولید به مصرف
استفاده از نیروهای متخصص و آموزش دیده	اولویت بخش تعاونی
	بکارگیری دانش و تکنولوژی جدید
افزایش مدت بازپرداخت تسهیلات بانکی	حمایت از تولید و صادرات
	اعمال جوایز صادراتی و مشوق های صادراتی
	حذف قوانین زائد

تخصص گرایی در مدیریت اجرایی تعاونی ها	افزایش قیمت ها متناسب به سایر افزایش ها
	متعهد بودن در برابر هدف
حذف محدودیت های صادراتی	انسجام سازمانی و آسیب شناسی در تعاونیها
	توجه به تعاونی های فراگیر
استفاده از جوایز صادراتی برای تشویق تعاونی های تولیدی	تخصیص و هدفمندی یارانه ها
	تثبیت اشتغال و درون زا بودن اقتصاد
مدیران متخصص و با تجربه در راس دستگاه های دولتی	استفاده از مشوق های تولیدی
	محرك ها و مشوق های مادی
	مشوق های اقتصادی دولت و رونق اقتصادی
اصلاح قوانین و مقررات دست و پا گیر	اطلاع رسانی و شفافیت بازار
	مهارت گرایی و هم افزایی و منفعت طلبی
ایجاد فضای سالم رقابتی و زمینه تجارت الکترونیک	امنیت سرمایه گذاران و استفاده از تجهیزات مدرن
	تسهیل ارتباطات و تجارت الکترونیک
	توسعه پهنای باند اینترنت
ویژگی های فرهنگی و اجتماعی و اقتصادی منطقه برای تشکیل تعاونی های تولیدی	قانون گرایی و پیدا کردن شخصیت حقوقی مستقل
	قدرت سیاسی و اجتماعی
ازدواج و تشکیل خانواده	اصلاح قوانین و قانون گرایی
	استحکام بنیان خانواده
تحکیم خانواده	مهارت افزایی و ارتقاء دانش علمی خانواده ها
مسئولیت پذیری اجتماعی	اشاعه فرهنگ کار و تولید
	مهارت افزایی و مهارت نیروی کار
تامین امنیت اجتماعی	وجود زیر ساخت های اقتصادی
	رفاه اقتصادی
اشتغال پایدار	رونق اقتصادی
	اشتغال زایی
افزایش درآمد	مراودات تجاری
	سود آوری
تقویت بنیه مالی	برنامه محور بودن
	پیشرفت و توسعه زیر ساخت ها و شفافیت اطلاعاتی
ایجاد امنیت شغلی	نحوه حمایت دولت
	تعامل سازمانی
انگیزه شغلی	وضعیت سیاسی و اجتماعی
	نظارت اعضاء و هم افزایی سازمانی
تولید اقتصادی در خانوارهای روستایی	ثبات نرخ ارز
	چشم انداز روشن و افق بلندمدت
	توجه به روستا نشینان
جدیت و پشتکار اعضاء برای تولید محصول با کیفیت	ثبات اقتصادی و سیاسی
	رقابت پذیری در تعاونی ها
حس رقابت پذیری	مراکز تصمیم گیری متعدد
	رقابت سالم و پیشرفت و توسعه
	روابط تجاری و اقتصادی

خلاقیت	قدرت سازمانی، ابتکار و نوآوری
نوآوری	دسترسی به منابع بانکی
	قدرت سیاسی و اجتماعی
رونق تولید	تعهد و تخصص
	پرهیز از نظام سرمایه داری
تقویت فرهنگ کار جمعی	وجود مواد اولیه
	تعامل گروهی
	سلسله مراتب سازمانی و وحدت رویه
حفظ نیروی نخبه در تعاونی	ثبات اقتصادی
	توجه به نخبگان دانشگاهی و نخبه پروری
درآمد پایدار	عدم اطمینان و تثبیت بازار ارز
	استفاده بهینه از منابع
کاهش فقر	سیاست‌های اقتصادی
	ارتباط دولت با تعاونی‌ها
سودآوری	ثبات اقتصادی و سیاسی جامعه
	کاهش هزینه و عدم ریسک
	هم‌افزایی اقتصادی و اجتماعی
رسیدن به تعادل فردی	شرایط بازپرداخت وام
	تثبیت نوسان نرخ ارز
تعهد اعضا نسبت به یکدیگر	روابط اقتصادی و سیاسی
	شفافیت اقتصادی
ارزش افزوده ناشی از همفکری، استفاده از تجربیات و	سیاست‌های کلان
	تشکل‌های تعاونی
مهارت‌های ارتباطی با دیگران	تسهیل مقررات بانکی
	هم‌افزایی در مهارت
	روابط عمومی و روابط اجتماعی
استفاده از منابع مالی	مشوق‌های مالی
	منابع مالی کم بهره
تقویت سرمایه اجتماعی (اعتماد)	بازاریابی محصول
	اعتماد متقابل و اعتماد پذیری
ارتقاء فرهنگ مشارکت	تسهیلگری در مواد اولیه
	مشارکت پذیری، امنیت اجتماعی مناسب
ارتقاء کیفیت محصولات	تقویت زیرساخت‌های اقتصادی
	توجه به کیفیت
افزایش منافع اعضا	نرخ سود بانکی
	فرهنگ تعاونی
انسجام گروهی	تخصیص یارانه
	انسجام تعاونی و هم‌افزایی سازمانی
	حس مسئولیت پذیری و هم‌افزایی تعاونی
انضباط و نظم گروهی	ثبات قوانین و مقررات
	نظم و انضباط

آموزش کار گروهی	دخالت در قیمت گذاری
	خدمات بیمه ی
تقویت روحیه تعاونی	نیروی انسانی ماهر
	نظارت جامع و هدفمند
بهره وری	بهره وری سازمانی و ارتقاء کیفیت
	عدالت سازمانی در تعاونی و بهره گیری از منابع سازمان
حضور پر رنگ در جامعه	شرایط فرهنگی
	شرایط اقتصادی
برنامه ریزی ها	برنامه محور بودن
	اصلاح قوانین مالیاتی و نظام تامین اجتماعی
چانه زنی	مشوق های صادراتی
	قدرت چانه زنی سیاسی
شرکت در جلسات تصمیم گیری	تصمیم صحیح و عملی
	شرکت در مراکز تصمیم گیری
رقابت پذیری	حمایت های دولتی
	واردات مواد اولیه و رقابت اقتصادی
	تسهیل کردن سیاست ها
افزایش مهارت فعالیت های اداری	ثبات قیمت ارز
	نحوه سیاست گذاری
مهارت ارتباط نهادی	ساسیت های دولتی
	قدرت سیاسی و اجتماعی
توانمندی اعضای تعاونی	فعال نمودن تعاونی های راکد
	تامین اجتماعی مناسب
جنبه های اقتصادی و اجتماعی	تخصیص ارز مورد نیاز
	قیمت تمام شده
افزایش میزان مشارکت پذیری	اعتبار آموزشی
	تسهیل رابط سرمایه گذاری
رضایت مندی اعضای تعاونی	تسهیلات کم بهره
	تامین معیشت و رفاه اعضای تعاونی
رضایت مندی مدیران	تخصص گرایی و مهارت گرایی
	توجه به دانش و مهارت مدیران
	پایداری مدیریت

در تحقیق حاضر بعد از مشخص شدن مفاهیم و مقوله ها، مقوله های موجود، بر طبق دیدگاه استراوس و کوربین (۱۹۹۸) به مقوله های اصلی و مقوله های خرد تقسیم شدند. مقوله های خرد، اطلاعات بیشتری درباره چرایی و چگونگی یک پدیده را ارائه می کنند و از این طریق، به وضوح بیشتر مقوله کمک می نمایند. جدول ۲ مقوله های خرد و کلی را به همراه کدهای آنها نشان می دهد.

جدول ۲: مقوله های خرد و کلان

کد مقوله	مقوله های کلی	کد مقوله	مقوله های خرد
C1		B1	انگیزه های اقتصادی و اجتماعی

	پیشرفت	B2	تامین سرمایه از طریق افزایش تعداد اعضا
		B3	سطح دانش و مهارت افراد
C2	دانش	B4	تخصص
		B5	تجربه
		B6	سطح تحصیلات
C3	مشارکت پذیری	B7	عشق و علاقه به کار تولیدی و پشت کار
		B8	حسن مشارکت جویی
C3	توانایی فردی	B9	خلاقیت افراد
		B10	صداقت داشتن، روحیه همکاری و اعتماد به نفس
		B11	باور و اعتقاد عقلی و قلبی
C4	کار تیمی	B12	اعتماد بین گروهی
		B13	تصمیم‌گیری مشارکتی
C5	قانونمندی	B14	استفاده از پتانسیل‌های فکری و مالی افراد دیگر
		B15	پایبند بودن به اصول تعاونی
		B16	احترام به رای همدیگر
C6	توانمندی	B17	تخصص‌های تکمیل‌کننده
		B18	شفافیت عملکرد شرکت تعاونی
		B19	اطلاع‌رسانی منظم
		B20	ساختار سازمانی مناسب
		B21	رعایت نظم و انضباط
		B22	پایبند بودن به تصمیمات اعضا و مجامع عمومی
		B23	پیدا کردن یک هویت حقوقی
		B24	استفاده از مدیران متخصص و با تجربه
		B25	استفاده از تسهیلات و فرصت‌های پیشنهادی
		B26	بررسی وضعیت رقبا و شرکا
		B27	توجه به نیاز جامعه و تولید
C6	کارایی	B28	توجه به کارایی و اثر بخشی و بهره‌وری
		B29	تدوین چارت سازمانی و سلسله مراتب اداری
		B30	قانون‌مداری، نظم و انضباط کاری و شفافیت مالی
		B31	اطلاع‌رسانی منظم
		B32	ساختار سازمانی و شکل‌گیری ارکان تعاونی بر اساس قانون
C7	فرهنگ تعاون	B33	ترویج فرهنگ عمومی جامعه به کار تعاونی از طریق رسانه
		B34	اصلاح قوانین و مقررات بخش تعاون
C8	استراتژی	B35	اختصاص یارانه
		B36	ارتقاء کیفیت محصولات جهت کسب سهم بیشتری از بازار
		B37	استفاده از تکنیک‌ها و تکنولوژن جدید در امر تولید
		B38	استراتژی مناسب
		B39	برنامه‌ریزی صحیح و علمی متولیان بخش تعاون
C9	توانمندی	B40	ارتقاء دانش و آگاهی اعضا، و توجه به کیفیت محصولات
C10	نیازسنجی	B41	گسترش محصول و تنوع بازارها و کاهش ریسک برای سرمایه‌گذاری و استفاده از نیروی‌های متخصص

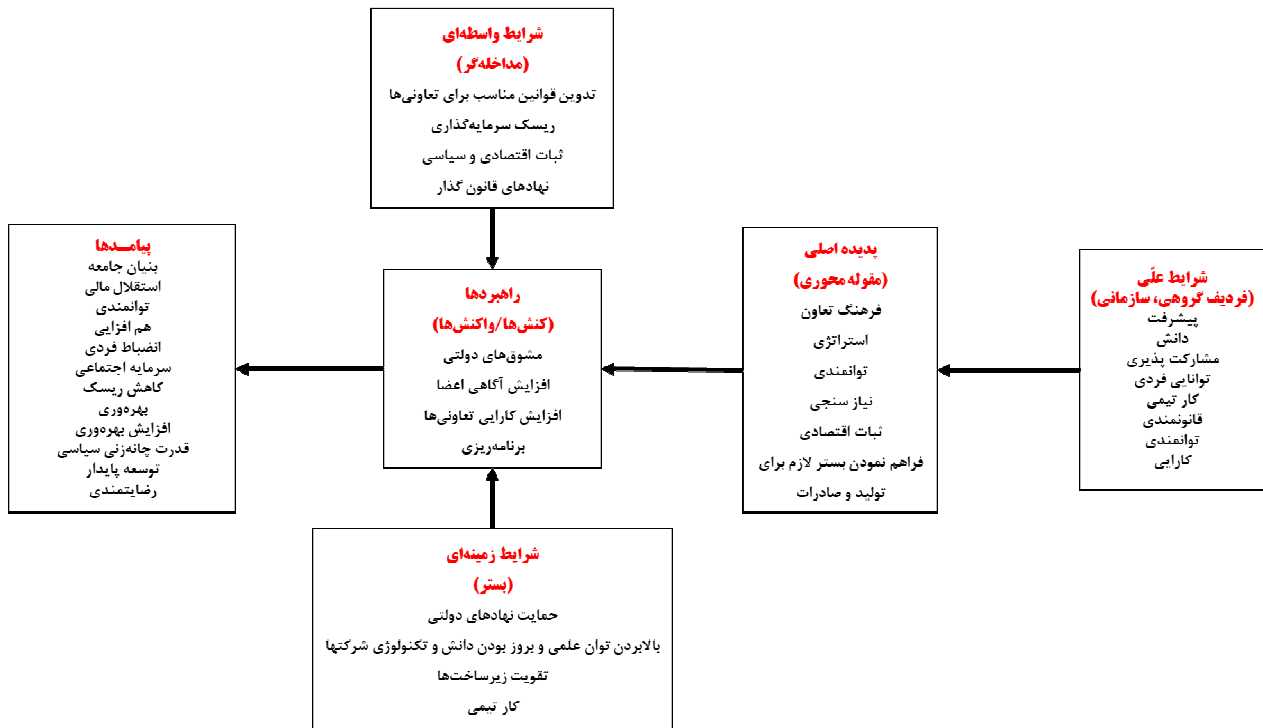
		B42	توجه به تحقیقات مرتبط با حوزه فعالیت تعاونی‌ها	
		B43	آموزش مستمر مدیران تعاونی‌ها	
		B44	آموزش جامع در حوزه تخصصی و آموزش کارکنان	
C11	ثبات اقتصادی	B45	ایجاد بازارهای داخلی و بین‌المللی برای فروش محصولات	
		B46	ایجادبستر مناسب در شبکه توزیع	
		B47	تحکیم ارتباط و تعامل بین تولید کننده و مصرف کننده	
		B48	ایجاد عوامل تحریک کننده و تشویق کننده تعاونی‌ها	
		B49	امکان سنجی و نیاز سنجی منطقه	
		B50	انتخاب نوع فعالیت متناسب با شرایط محیطی	
		B51	برنامه ریزی صحیح و علمی از طرف متولیان بخش تعاون	
		B52	پایداربودن بخشنامه‌ها و مقررات و مدیران بخش تعاون	
		B53	پایدار بودن واردات مواد اولیه سرمایه‌ای برای تعاونی‌ها	
		B54	رعایت حقوق تعاونی‌ها از طرف دولت بر اساس قانون	
C12	فراهم نمودن بستر لازم	B55	فراهم نمودن بستر لازم توسط دولت برای تولید و صادرات	
C13	برای تولید و صادرات	B56	تعیین قیمت محصولات تولیدی متناسب با قیمت مواد اولیه	
C14	تدوین قوانین مناسب برای تعاونی‌ها	B57	آسیب شناسی در تعاونی‌ها به صورت مداوم	
C15		B58	اختصاص یارانه برای مواد اولیه و حامل‌های انرژی	
C16		B59	اطلاع رسانی و شفافیت در خصوص بازارهای مصرف جهت امنیت سرمایه گذاران	
C17		B60	استفاده از تجهیزات مدرن برای ارتقاء کیفیت محصولات	
C18		B61	برنامه‌ریزی جهت افزایش سطح مهارت‌ها و دانش اعضاء	
C19		ریسک سرمایه‌گذاری	B62	توسعه یافتگی اقتصاد منطقه در راستای پشتیبانی فنی و تخصصی مانند دسترسی به بازار و ارتباطات مناسب
			B63	برنامه‌ریزی برای بحران‌های طبیعی
	B64		تحریم	
	B65		تنش‌ها و گنش‌های محلی	
C20	ثبات اقتصادی و سیاسی	B66	ثبات مسائل اقتصادی و سیاسی جامعه و ثبات نرخ ارز	
		B67	بازپرداخت تسهیلات اعطایی توسط دولت برای تعاونی‌ها	
		B68	ضرورت طولانی کردن بازپرداخت اقساط	
C21	نهادهای قانون گذار	B69	حمایت از فرهنگ کار و تولید در جامعه از طرف دولت	
		B70	فراهم نمودن زمینه صادرات کالا و واردات مواد اولیه	
C22	مشوق‌های دولتی	B71	اتخاذ سیاست‌های مناسب مالی	
		B72	احیاء تعاونی‌های تولیدی که دچار رکود شده‌اند	
		B73	اختصاص ارز مورد نیاز برای تعاونی‌ها	
		B74	اختصاص بودجه‌های آموزشی متناسب با نیاز تعاونی‌ها	
		B75	اختصاص تسهیلات ارزان قیمت برای تعاونی‌ها و تخصیص یارانه برای حامل‌های انرژی	
C23	افزایش آگاهی اعضاء	B76	برقراری ارتباط دو سویه میان دولت و سرمایه‌گذاران	
		B77	تسهیل شرایط سرمایه‌گذاری	

		B78	اصلاح آیین نامه‌های بانکی
		B79	تسهیل اعطای تسهیلات بانکی به تعاونی‌ها
C24	افزایش کارایی تعاونی‌ها	B80	ارتقاء کیفیت تولیدات از طریق بکارگیری تجهیزات مدرن
		B81	اصلاح سیاست‌های مربوطه به حمایت از تولیدکنندگان
		B82	اصلاح قوانین مالیاتی و تأمین اجتماعی
C25	برنامه‌ریزی	B83	افزایش توان رقابت در تعاونی‌ها
		B84	بهبود فضای کسب‌وکار
		B85	حمایت از سرمایه‌گذاری در بخش‌های تولیدی
		B86	تأسیس شرکتهای تعاونی دانش بنیان در مسائل جدید
C26	حمایت نهادهای دولتی	B87	اعمال مشوق‌های صادراتی
		B88	معافیت‌های مالیاتی و بیمه‌ای
		B89	اختصاص ارز یارانه‌ای برای تعاونی‌ها
		B90	فراهم‌نمودن شرایط لازم برای سرمایه‌گذاران
C27	بالا بردن توان علمی و بروز بودن دانش و تکنولوژی شرکتهای تعاونی	B91	تسهیل ورود تکنولوژی و ماشین‌آلات مورد نیاز تعاونیها
		B92	راه اندازیمراکز مشاوره برای تقویت و اشاعه فرهنگ تعاون
		B93	استفاده از فارغ‌التحصیلان دانشگاهی در تعاونی‌ها
		B94	دسترسی به اطلاعات سایر بازارها
		B95	شفافیت در اطلاعات باز
C28	تقویت زیرساخت‌ها	B96	نظارت کاملبر مصرف تسهیلات بانکی
		B97	قیمت گذاری محصولات متناسب با قیمت نهاده‌ها
		B98	استفاده از نیروهای متخصص و آموزش دیده
		B99	افزایش مدتبازپرداخت تسهیلات بانکی
		B100	تخصص‌گرایی در مدیریت اجرایی تعاونی‌ها
		B101	جلوگیریاز واردات بی‌رویه کالاها
		B102	حذف محدودیت‌های صادراتی
		B103	استفاده از جوایز صادراتی برای تشویق تعاونی‌های تولیدی
		B104	مدیران متخصص و با تجربه در راس دستگاه‌های دولتی
		B105	ارتباط مناسب بین دانشگاه‌ها و تعاونی‌های تولیدی
B106	اصلاح قوانین و مقررات دست و پا گیر		
C29	شرایط منطقه	B107	ایجاد فضای سالم رقابتی و زمینه تجارت الکترونیک
		B108	ویژگی‌های فرهنگی و اجتماعی و اقتصادی منطقه برای تشکیل تعاونی‌های تولیدی
C30	بنیان جامعه	B109	ازدواج و تشکیل خانواده
		B110	تحکیم خانواده
		B111	مسئولیت پذیری اجتماعی
		B112	تأمین امنیت اجتماعی
C31	استقلال مالی	B113	اشتغال پایدار
		B114	افزایش درآمد
		B115	نقش آفرینی درگروه
		B116	تقویت بنیه مالی

		B117	ایجاد امنیت شغلی
		B118	انگیزه شغلی
C32	توانمندی	B119	ارتقاء سطح آگاهی مدیران و اعضاء تعاونی
		B120	تولید اقتصادی در خانوارهای روستایی
		B121	جدیت و پشتکار اعضاء برای تولید محصول با کیفیت
C33	هم افزایی	B122	حس رقابت پذیری
		B123	خلأقیت
		B124	نوآوری
		B125	رونق تولید
		B126	تقویت فرهنگ کار جمعی
		B127	حفظ نیروی نخبه در تعاونی
C34	انضباط فردی	B128	درآمد پایدار
		B129	کاهش فقر
		B130	سودآوری
		B131	رفاه اقتصادی
		B132	رسیدن به تعادل فردی
		B133	تعهد اعضاء نسبت به یکدیگر
C35	سرمایه اجتماعی	B134	ارزش افزوده ناشی از همفکری، استفاده از تجربیات و
		B135	استفاده از تجربیات دیگران
		B136	مهارت‌های ارتباطی با دیگران
		B137	استفاده از منابع مالی
C36	کاهش ریسک	B138	تقویت سرمایه اجتماعی (اعتماد)
		B139	ارتقاء فرهنگ مشارکت
		B140	کارگروهی
		B141	ارتقاء کیفیت محصولات
		B142	استقلال شرکتهای تعاونی
C37	بهره‌وری	B143	افزایش منافع اعضاء
		B144	انسجام گروهی
		B145	ایجاد حس همکاری
		B146	انضباط و نظم گروهی
C38	افزایش بهره‌وری	B147	تقویت دانش فکری اعضاء
		B148	آموختن کار گروهی
		B149	تقویت روحیه تعاونی
		B150	بهره‌وری
		B151	توسعه فردی
C39	قدرت چانه‌زنی سیاسی	B152	بالا بردن قدرت سیاسی
		B153	حضور پر رنگ در جامعه
		B154	برنامه ریزی‌ها
		B155	چانه زنی
		B156	شرکت در جلسات تصمیم‌گیری
		B157	رقابت پذیری
C40		B158	افزایش مهارت فعالیت‌های اداری

	توسعه پایدار	B159	شبکه سازی سازمانی
		B160	افزایش بروکراتیک
		B161	مهارت ارتباط نهادی
		B162	توانمندی اعضای تعاونی
		B163	جنبه های اقتصادی و اجتماعی
C41	رضایتمندی	B164	افزایش میزان مشارکت پذیری
		B165	رضایت مندی اعضای تعاونی
		B166	رضایت مندی مدیران

هنگامی که یک مقوله مشخص شد، تحلیل گر قادر است آنرا براساس ویژگی‌های و ابعاد خاص آن تبیین کند و با تعریف ویژگی‌های خاص هر مقوله، می‌توان آن را مشخص کرد. وظیفه ویژگی‌ها، در تئوری سازی داده بنیاد، ارائه جریات بیشتر درباره هر مقوله است. به منظور تأیید مقوله‌های اکتشافی در این پژوهش و همچنین تأیید روابط کشف شده، مجدداً با مشارکت‌کنندگان پژوهش، مصاحبه شد. بر این اساس، پس از چندین بار مطالعه و رفت و برگشت میان داده‌ها، مفاهیم، مقوله‌ها و کدها و در نهایت با بررسی مقوله‌ها و ارتباط منطقی بین آنها، مدل نهایی پژوهش ارائه شد.

شکل ۱: مدل مفهومی توسعه شرکت‌های تعاونی تولیدی ایران

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف طراحی مدلی فرایندی برای توسعه شرکت‌های تعاونی تولیدی ایران انجام گرفت. نتایج تجزیه و تحلیل داده‌ها نشان داد با توجه به بررسی‌های صورت گرفته از مصاحبه، شرایط علی فرایند توسعه شرکت‌های تعاونی تولیدی ایران شامل: ویژگی فردی در قالب خلاقیت و نوآوری نخبگان؛ ویژگی گروهی در قالب مشارکت جویی و مهارت‌گرایی؛ ویژگی سازمانی در قالب چشم انداز سازمانی در تعاون می‌باشد. خرات و بخشنده (۱۳۹۶) نیز دریافته‌اند که خلاقیت و نوآوری در تعاونی‌ها بر

رقابت‌پذیر شدن آنها می‌باشد و متغیر موقعیت در بازار بر رقابت‌پذیر شدن آنها تاثیر معناداری ندارد. اسمعیلی و همکاران (۱۳۹۵) نیز دریافته‌اند که بین عوامل مدیریتی، آموزشی و کلان با موفقیت تعاونی‌های کشاورزی مرغداران رابطه معناداری وجود دارد، ولی با توجه به ضرایب استاندارد شده می‌توان سازه‌های مؤثر بر موفقیت تعاونی‌ها را به ترتیب عوامل آموزشی، مدیریتی، ساختاری، شخصیتی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی در نظر گرفت. از طرف دیگر، از نظر مدیران هیچ‌گونه رابطه معناداری بین عوامل مورد مطالعه با موفقیت تعاونی‌های کشاورزی مرغداران وجود ندارد، ولی با توجه به ضرایب استاندارد شده می‌توان سازه‌های تأثیرگذار بر موفقیت تعاونی‌ها را به ترتیب عوامل شخصیتی، آموزشی، اجتماعی و فرهنگی، اقتصادی، ساختاری و مدیریتی در نظر گرفت.»

نتایج صفرو (۱۳۹۵) نتایج نشان داد، همه ابعاد مورد بررسی شامل: حمایت‌های مدیریتی، ساختار سازمانی، نظام پژوهشی، نظام منابع اطلاعاتی، عوامل اعتماد متقابل، عوامل توسعه فعالیت‌های دانش بنیان، ویژگی‌های فردی، عوامل توسعه فردی، نظام منابع انسانی و فرآیندها و روش‌های کاری بر تشکیل و توسعه شرکت‌های تعاونی دانش بنیان تأثیر مستقیم دارند. وی مطرح کرد که شرکت‌های دانش محور و دانش بنیان باید با شناسایی عوامل تأثیرگذار در مسیر هم افزایی دانش جهت ایجاد ارزش افزوده گام بردارند. همچنین با توجه به بررسی‌های انجام گرفته در این پژوهش مقوله محوری توسعه تعاونی‌های تولیدی ایران تعاون گرایی می‌باشد. بررسی نتایج تحقیقات گوناگون در ایران نیز روی عملکرد شرکت‌های تعاونی فعال و عوامل مؤثر در آن نشان می‌دهد که این شرکت‌ها عموماً عملکرد ناموفقی داشته‌اند. بر اساس این پژوهش‌ها، نگرش اعضاء نسبت به تعاون، شناخت اعضاء از اصول تعاون و آگاهی و مشارکت و آموزش اعضاء در افزایش کارایی و بهبود عملکرد تعاونی‌ها نقش مهم و مثبتی داشته‌اند (امینی و رضانی، ۱۳۸۵، ۷۲). رنجبر و منفردی راز (۱۳۸۶) معتقدند که آموزش و ترویج تعاون باعث افزایش کارایی و بهره‌وری تعاونیها می‌شود که به آن کمتر توجه می‌گردد. در این پژوهش شرایط مداخله‌گر توسعه شرکت‌های تعاونی تولیدی ایران، رفتارها و ساختارهای تعاون پذیر و محتوای تعاون پذیری است. در این راستا می‌توان گفت نتایج صفرو (۱۳۹۵) نیز مؤند این مساله است. نوراشکین^۱ (۲۰۱۸)، نشان داد که توسعه و گسترش شرکت‌های تعاونی می‌تواند به عنوان یک ابزار مهم به بسیاری از افراد که به نوعی با چنین شرکت‌هایی در ارتباط هستند، کمک نموده و از این طریق، توسعه پایدار جوامع را رقم زند. بررسی‌های صورت گرفته در شرایط زمینه‌ای توسعه شرکت‌های تعاونی تولیدی ایران نشان داد که تفکر مدیریت فناوری، همسویی مشوق‌ها با صادرات، همسویی استراتژی تولید با مدیریت هزینه- سود، و همسویی استراتژی منابع انسانی با مدیریت عملکرد را در پی دارد. کوهستانی و شهیدزاده (۱۳۹۵)، نیز دریافته‌اند مدیریت، استراتژی، اقتصاد، کیفیت و فناوری می‌تواند بر عملکرد شرکت‌های تعاونی تأثیر گذار باشد. بابازاده (۱۳۸۶) عواملی مانند خرده پا بودن اعضاء، ضعف بنیه مالی، محدود بودن منابع کسب اطلاعات در زمینه قیمت‌ها و بی‌سوادی اعضاء را از عوامل عدم موفقیت تعاونیها می‌داند. آنال و همکاران (۲۰۰۹) نتیجه گرفتند که مشکلات مالی، آموزشی و قانونی عوامل اساسی در عدم موفقیت تعاونیها در ترکیه هستند. رونکو و ناتالیا (۲۰۱۴) در بررسی ساختار ساختار سرمایه و تصمیمات مالی تعاونیهای کشاورزی اسپانیا بیان نمودند که بین متغیرهای کلان اقتصادی و تصمیم‌گیریهای مالی ارتباط معنی دار وجود دارد و بودجه بندی با توجه به شرایط اقتصادی و نوع شرکت متفاوت است.

نتایج تجزیه و تحلیل مصاحبه‌ها نشان داد که راهبرد (کنش و واکنش) توسعه تعاونیهای تولیدی ایران طراحی سیستم مدیریت تعاونی‌ها، و نهادینه کردن سیستم مدیریت تعاونی‌ها است. نخوما (۲۰۱۱) در تحقیقی در زمینه توسعه و موفقیت تعاونیها به این نتیجه رسیدند که مهارت‌های مدیریتی و ظرفیت تجاری، محیط بازار، انگیزه‌ها، نقش حکومت، تعهد اعضاء و مشارکت از عوامل تأثیر گذار بر توسعه تعاونیها می‌باشد. کارلو و همکاران (۲۰۰۰) عواملی از قبیل روحیه فردگرایی، عدم همکاری اعضاء، عدم مسئولیت پذیری و ناآگاهی اعضاء، غفلت از اصول تعاون را مانع اصلی توسعه تعاونیها ذکر کرده‌اند. نورالدین، راجاراتنام، انورسعید، هنیف و یوهان (۲۰۱۱) عوامل مدیریتی و شخصیتی اعضا را عوامل اصلی افزایش عملکرد تعاونی‌ها مطرح کردند.

¹ - Norashikin

با توجه به نتایج تجزیه و تحلیل داده‌ها پیامدهای توسعه تعاونیهای تولیدی ایران، پیامد فردی در قالب پیامد قدرت؛ پیامد سازمانی در قالب مدیریت کیفیت جامع؛ پیامد اجتماعی در قالب فرهنگ اشتغالزایی است. در این راستا نیورو و کومور (۲۰۰۵) در پژوهش خود به این نتیجه رسیدند که عوامل محیطی، ساختار شرکت و حمایت‌های دولت مهم‌ترین عوامل مؤثر بر افزایش عملکرد تعاونی‌ها هستند. مائودونگ (۲۰۱۱) نیز سرمایه اجتماعی و اقتصادی را مهم‌ترین عوامل مؤثر بر عملکرد تعاونی‌ها معرفی کرد.

از جمع بندی نتایج به دست آمده تحقیق حاضر، پیشنهادهای زیر برای توسعه تعاونیهای تولیدی ارائه می گردد:

- برگزاری گردهمایی و همایش سالانه جهت انتقال و تبادل تجربیات و فناوری تعاونی‌های تولیدی موفق؛
- فراگیرکردن آموزش از مدارس تا سطوح مختلف بالاتر با استفاده از کارشناسان تعاون به منظور انجام فعالیت‌های گروهی؛
- برگزاری جلسات مستمر به منظور تبادل اطلاعات در بین سازمان‌های مرتبط با تعاونیها؛
- اعطای تسهیلات بلندمدت و کم بهره در جهت توسعه و بالا بردن توان تعاونی‌های تولیدی؛
- ارزیابی مستمر عملکرد تعاونی: ارکان تعاونی با استفاده از شاخص‌های شفاف و مناسب به صورت مستمر باید ارزیابی شوند؛
- دولت در مراحل اولیه شکل‌گیری تعاونی با برنامه مدون متناسب با شرایط محلی نسبت به تامین سرمایه اولیه چه به صورت یارانه ای و یا اعطای تسهیلات ارزان قیمت اقدام نماید. بدیهی است حمایت از تعاونی‌ها باید در سقف زمانی مشخص صورت گیرد تا از وابستگی تعاونی به دولت جلوگیری شود.

منابع فارسی:

- ۱- آذر، ع؛ مومنی، م؛ جعفری، س. (۱۳۹۱). آمار و احتمالات، تهران: انتشارات سازمان سنجش آموزش ایران.
- ۲- آراسته خو، محمد (۱۳۸۴)، انواع و کارکردهای تعاونی‌ها، تهران، انتشارات دانشگاه پیام نور تهران.
- ۳- استراوس، آ؛ کوربین، ج. (۱۳۹۲). اصول روش تحقیق کیفی (نظریه مبنایی؛ رویه‌ها و شیوه‌ها)، (مترجم: رحمت الله رحمت پور)، تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
- ۴- استراوس، انسلم، کربین، جولیت. (۱۳۹۴). مبانی پژوهش کیفی: فنون و مراحل تولید نظریه زمینه‌ای. ترجمه: ابراهیم افشار. تهران. نشر نی.
- ۵- امینی، علی اکبر؛ (۱۳۹۴)، تعاونی‌ها راهی به جامعه سالم، تهران، انتشارات وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی.
- ۶- اسمعیلی، م؛ شوکت فدایی، م؛ خالدی، م. (۱۳۹۵). ارزیابی عوامل مؤثر بر موفقیت شرکت‌های تعاونی کشاورزی مرغداران استان قزوین، پنجمین همایش سراسری کشاورزی و منابع طبیعی پایدار، تهران، موسسه آموزش عالی مهر اروند، گروه ترویجی دوستدارن محیط زیست - انجمن حمایت از طبیعت ایران.
- ۷- بازرگان، عباس (۱۳۸۷ الف). مقدمه‌ای بر روش‌های تحقیق کیفی و آمیخته. تهران: انتشارات دیدار.
- ۸- بازرگان، عباس (۱۳۸۷ ب). روش تحقیق آمیخته: رویکردی برتر برای مطالعات مدیریت. دانش مدیریت، شماره ۸۱.
- ۹- بی، ارل. (۱۳۸۸) روش‌های تحقیق در علوم اجتماعی. ترجمه رضا فاضل. انتشارات سمت. تهران.
- ۱۰- بلیکی، ن. (۱۳۹۲). طراحی پژوهش‌های اجتماعی، (مترجم: حسن چاوشیان)، تهران: نشرنی.
- ۱۱- پیشرفت و توسعه تعاونی‌ها (۱۳۸۳)، معاونت تحقیقات، آموزش و ترویج، انتشارات پایگان، تهران.

- ۱۲- خرات، ف؛ بخشنده، ق. (۱۳۹۶). بررسی و شناسایی عوامل رقابت پذیر شدن تعاونیهای صنعتی (مورد مطالعه: تعاونیهای صنعتی اهواز)، اولین همایش حسابداری، مدیریت و اقتصاد با رویکرد پویایی اقتصاد ملی، ملایر، دانشگاه آزاد اسلامی واحد ملایر.
- ۱۳- خرات، ف؛ بخشنده، ق. (۱۳۹۶). بررسی تاثیر توان خلاقیت و نوآوری بر رقابت پذیر شدن تعاونیهای صنعتی اهواز، اولین همایش حسابداری، مدیریت و اقتصاد با رویکرد پویایی اقتصاد ملی، ملایر، دانشگاه آزاد اسلامی واحد ملایر.
- ۱۴- کتاب قانون بخش تعاونی اقتصاد جمهوری اسلامی ایران، اصلاحیه سال ۱۳۹۳
- ۱۵- دامان، پراکش (۱۳۷۸)، اهداف اجتماعی تعاونیها، ترجمه معصومه رضایی، تهران، نشر دوام، چاپ اول.
- ۱۶- دل انگیزان سهراب (۱۳۸۵)، رهیافتی بر سیاستگذاری تعاونی های تولیدی، ماهنامه تعاون، ۱۸۱: ۲۰-۲۹
- ۱۷- دشتی، ع. (۱۳۹۵). بررسی تاثیر بهره‌وری کارکنان بر توسعه شرکت‌های تعاونی روستایی، همایش بین‌المللی افق‌های نوین در علوم کشاورزی، منابع طبیعی و محیط زیست، تهران، انجمن افق نوین علم و فناوری.
- ۱۸- ذکائی، م. (۱۳۹۵). نظریه و پژوهش در روش‌های کیفی، فصلنامه علوم اجتماعی، (۱۷)، ۳۳-۴۹.
- ۱۹- سفیری، خ. (۱۳۹۴). روش تحقیق کیفی، تهران: نشر پیام پویا.
- ۲۰- صفرلو، ش. (۱۳۹۵). بررسی عوامل ساختاری موثر بر تشکیل و توسعه شرکت‌های تعاونی دانش بنیان استان بوشهر، کنفرانس بین‌المللی مدیریت و حسابداری، تهران، موسسه آموزش عالی نیکان.
- ۲۱- عامری، ج؛ صبوری، م.ص. (۱۳۹۶). عوامل موثر بر موفقیت اعضای شرکت‌های تعاونی تولید روستایی مطالعه موردی شهرستان سمنان، هشتمین همایش سراسری کشاورزی و منابع طبیعی پایدار، تهران، مرکز راهکارهای دستیابی به توسعه پایدار - موسسه آموزش عالی مهر اروند.
- ۲۲- غفاری بیستونی، ا. (۱۳۸۹). بررسی علل رکود تعاونی‌های بخش کشاورزی شهرستان کرمانشاه در دوره ۱۳۷۵ تا ۱۳۸۵، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه پیام نور استان البرز، کرج.
- ۲۳- فلیک، ا. (۱۳۹۰). درآمدی بر تحقیق کیفی، (مترجم: هادی جلیلی)، تهران: نشرنی.
- ۲۴- کوهستانی، ز؛ شهیدزاده، ع. (۱۳۹۵). نقش استقرار عوامل برون‌سپاری بر عملکرد مالی شرکت‌های تعاونی بر اساس مدل تصمیم برون‌سپاری، پنجمین کنفرانس ملی حسابداری، مدیریت مالی و سرمایه‌گذاری، گرگان، انجمن علمی و حرفه‌ای مدیران و حسابداران گلستان.
- ۲۵- مستعانی، محمد حسین، (۱۳۹۵)، مجموعه قوانین و مقررات تعاونی، تهران: جلد پنجم.
- ۲۶- نعمتیان، م؛ علینقی، ک. (۱۳۹۵). بررسی و ارزیابی راهکارهای افزایش سهم بازار شرکت‌های تعاونی تولیدی فعال (مطالعه موردی: تعاونی خواروبار)، دومین همایش ملی مهندسی نفت ایران، امیدیه، دانشگاه آزاد اسلامی واحد امیدیه.

English sources:

- 1) Baldacchino, P.J., Elena, M.G., Simon, G. (2018). Analysing the Barriers to the Development of Maltese Cooperatives, in Simon Grima, 2- Pierpaolo Marano (ed.) Governance and Regulations' Contemporary Issues (Contemporary Studies in Economic and Financial Analysis, (99) Emerald Publishing Limited, 55 – 92.

- 2) Bhuyan, S. & F. Olson (1998), Potential role of non-agricultural cooperatives in rural development: A report on focus group studies conducted in rural North Dakota, Ag. Econ., Research Report No.383, Dept. of Agricultural Economics, North Dakota State University, Fargo, ND, January.
- 3) Bhuyan, S. (2000), Grower and manager issues in fruit and vegetable cooperatives, Annual Meeting, Available on: www.ageconnn.kus.edu/accc/ncr/194.
- 4) Bruynis, C.; D. E. Hahn and W. J. Taylor (1997), Critical success factors for emerging agricultural marketing cooperatives, American Cooperation, pp. 50- [An annual publication of the National Council of Farmer Cooperatives (NCFC)].
- 5) Baldacchino, P.J., Elena, M.G., Simon, G. (2018). Analysing the Barriers to the Development of Maltese Cooperatives, in Simon Grima, 2- Pierpaolo Marano (ed.) Governance and Regulations' Contemporary Issues (Contemporary Studies in Economic and Financial Analysis, (99)) Emerald Publishing Limited, 55 – 92.
- 6) Carlo, Russoa ,D. Weatherspoonb , C. Petersonb , M. Sabbatinia (2000), Effects of managers power on capital structure : a study of Italian agricultural cooperatives, International Food and Agribusiness Management Review,3: 27-39.
- 7) Didi, B. (2004), Short communication fishing cooperatives participation in managing nearshore resources: The case in Capiz, central Philippines, Fisheries Research, 67: 81-91.
- 8) Ifigeneia, D., Demosthenis, K. (2014). Cooperatives: an alternative to water privatization in Greece, Social Enterprise Journal, 10(2), 135-15
- 9) Norashikin, H.I. (2018). Designing indicators for cooperative sustainability: The Malaysian perspective, Social Responsibility Journal, 14(1), 226-248.
- 10) Minsun, J. (2018). Limitations of Business Unionism and Co-Op Conservatism: A Case Study of Denver's Taxi Driver Union-Cooperatives, in Daphne Berry, Takao Kato (ed.) Employee Ownership and Employee Involvement at Work: Case Studies (Advances in the Economic Analysis of Participatory & Labor-Managed Firms, (18)) Emerald Publishing Limited, 121 – 152.
- 11) Norashikin, H.I. (2018). Designing indicators for cooperative sustainability: The Malaysian perspective, Social Responsibility Journal, 14(1), 226-248.
- 12) Zhang, Y., Huang, Z.H. (2014). Identifying risks inherent in farmer cooperatives in China, China Agricultural Economic Review, 6(2), 335-354.

Designing a process model to develop productive cooperatives in Iran

(A case study: ministry of cooperatives, labor and social welfare)

Jalal Olfati¹, Hassan Rangriz², keiomarsAhmadi³, BizhanRezaei⁴

Abstract

The purpose of this study is to design a process model to develop productive cooperatives companies in Iran. The present study is qualitative with regard to developmental-practical purpose. Based on purposeful sampling and data sufficiency 26 people were selected as the population of the study: 8 people were from among policy makers and managers in cooperatives sector of ministry of cooperatives, labor and social welfare, 13 people were cooperatives managers and 5 were university professors majoring in cooperatives management. Data analysis was carried out through grounded theory based on a systematic approach. The data were collected via intensive interviews. The results of the analysis revealed the followings: improvement, knowledge, partnership, personal skill, team work, legality, ability and efficiency, were among the cause and effect requirements. Cooperatives spirit, strategy, need analysis, economic stability, providing bedding for production and import were the main reasons. Government institutions support, enhancing scientific power and updating companies' knowledge and technology, strengthening infrastructures and team works were among background requirements. Governmental incentives, increasing member's knowledge, enhancing cooperatives efficacy, and planning were among the strategies. Compiling appropriate rules for cooperatives, investment risk, economic and political stability of legislative bodies were intervening conditions. Community foundation, financial independence, ability, synergistic, personal discipline, social invest, risk decrease, efficiency and its increase, the ability for political haggling, stable development and satisfaction were determined as the consequences of the designed model. One of the limitations of this study was that the questions in the questionnaire were based on attitudes. So, the possibility to control all the variables was not possible for the researcher.

Keywords: Development, Productive Cooperatives, Process, Design, Model

1. Doctoral student , governmental management, faculty of human science, Islamic Azad University Sanandaj branch, Sanandaj, Iran,

2. Associate professor of human science and business management, management faculty, Kharazmi university, Tehran, Iran.

*Corresponding Author

E-mail: rangriz@khu.ac.ir

3. Assistant professor, governmental management, Islamic Azad University Sanandaj branch, Sanandaj, Iran.

4. Assistant professor of management and entrepreneurship ,facility of social sciences razi University, Kermanshah, Iran.